

Doktorgrad: Solfrid Mykland

Utdanning: Jordskifte kandidat UMB, 2000
Cand. merc. i administrasjon og ledelse
NHH, 2003

Grad: Ph. D. (Doctor of Philosophy)

Disputas: Norges Handelshøyskole fredag
28. januar 2011

Avhandlingens tittel: «En studie av mekler-
adferd i norske rettsmeklinger»

Etter en prøveperiode fra 1997 ble rettsmekling i 2008 innført i alle norske domstoler som et billigere, vennligere og raskere alternativ til rettssaker. Rettsmekling innebærer at partene i sivilrettslige konflikter får tilbud om å møte til mekling før saken tas opp til hovedbehandling.

For første gang er det nå gjort en observasjonsstudie av meklers atferd i norske rettsmeklinger. Studien viser at meklerne oftest møter partene hver for seg, fremfor at partene møtes ansikt til ansikt. Dette er delvis i strid med intensjonen i forarbeidene til tvisteloven og kan gjøre det vanskeligere for partene å kommunisere i etterkant av forhandlingene.

Mykland studerer også hvilken påvirkning meklernes atferd har hatt på partene og meklingsprosessen. Studien er gjennomført ved hjelp av observasjoner av totalt 15 rettslige meklinger. Alle meklerne som er observert, er dommere, enten i tingrett eller lagmannsrett.

Mellom 20–30 prosent av alle sivilrettslige saker blir rettsmeklet. I disse sakene oppnås det avtaler i mellom 70 og 80 prosent av sakene. I en rettsmekling kan man ta utgangspunkt i partenes interesser og behov når det skal utvikles avtaler. Mekleren skal kun være til hjelp i prosessen og særlig legge til rette for at partene kan ha en konstruktiv kommunikasjon. Det er partene som skal bli enige om det endelige resultatet.

Et overordnet funn i studien er en utstrakt bruk av særretter. Et særretter innebærer at mekler møter partene enkeltvis i stedet for at partene er samlet. Dette gir mekleren stor innvirkning på hvordan prosessene fremstår, og hvordan partene opptrer.

Særrettene synes å bli brukt uten at meklerne knytter hensiktsmessighetsvurderinger til bruken. Det er ikke mulig å bruke særretter i ordinære domstolsprosesser. Da skal partene ha mulighet til å overhøre alt det motparten anfører.

At partene møtes vil være særlig relevant der de skal ha en videre relasjon, noe som er tilfelle for svært mange av sakene som kommer til mekling, for eksempel nabo- eller arbeidskonflikter. I disse sakene har det en egen verdi at kommunikasjonen mellom partene bedres.

Studien viser i tillegg at mange av meklerne legger til rette for utforskende prosesser og utvikler gode relasjoner mellom seg selv og partene. Noen ganger blir relasjonen mellom mekler og parter så god at det synes å utvikle seg allianser mellom disse. Dette kan gå på bekostning av relasjonen mellom partene.